

נספח ב'-1: השערים היציגים⁵

השערים היציגים הם שערי חליפין של מטבעות החוץ ושל סל המטבעות במונחי שקלים. השער היציג של מטבע חוץ מסוים הוא אינדיקטור לשער החליפין של אותו מטבע במשק: הוא מבוסס על ממוצע שערי הקנייה והמכירה שמפרסמים הבנקים, ואינו משקף בהכרח שערים של עסקאות שבוצעו. אין לשערים היציגים מעמד רשמי מחייב על פי דין, ואין הם מתפרסמים ב"רשומות". עיקר השימוש בהם הוא לצורכי שיערוך וכשערים אליהם מתייחסים חוזים. עם זאת צדדים בעסקה כלשהי, הצמודה למטבע חוץ, רשאים לבצעה בכל שער חליפין המוסכם ביניהם. השער היציג לא יכול על עסקה כזאת, אלא אם כן הסכימו הצדדים על כך במפורש.

מדינות שונות במערב, שבהן מתקיים מסחר דו-צדדי בשוק מטבע החוץ, נוהגות אף הן לפרסם שער "יציג": הבנק המרכזי האמריקני (ה-Federal Reserve Bank) מפרסם פעמיים ביום שערי אמצע של המסחר בשוק הבין-בנקאי בניו יורק, על מסכי Reuters (ראו מסך 1FED); הבנק המרכזי האנגלי (ה-Bank of England) מפרסם בכל יום שער אמצע, הנקבע על פי הערכותיו. שער זה מתפרסם בשעה 11.00, אף הוא מעל מסך Reuters. (ראו מסך BOE/SAF).

בנק ישראל מחשב את השערים היציגים פעם אחת ביום, בימי העבודה במטבע חוץ בלבד, ומוסר אותם לידיעת הציבור כשירות מידע גרידא. בימי שבת וראשון ובימי שבתון בישראל אין שערים יציגים; כמו כן אין שערים יציגים בחג המולד, בראש השנה האזרחית ובחג הפסחא, שבהם שוקי מטבע החוץ ברוב מדינות העולם סגורים⁶. ייתכנו, כמובן, מקרים נוספים שבהם לא יהיה ניתן לפרסם שערים יציגים, לכל המטבעות או לחלק מהם - מפאת מחסור בנתונים, אי קיום עסקים במטבע חוץ וכדומה.

מידע על השערים היציגים החדשים נמסר בדרך כלל החל בשעות אחר הצהריים. (ראה להלן). מועד זה אינו מוחלט, וייתכנו מקרים שבהם השערים ייקבעו ויימסרו לציבור בשעות אחרות. לפיכך מן הראוי כי הצדדים לעסקה הצמודה לשער היציג יסכימו ביניהם מראש מהו השער היציג שיחול על העסקה - השער היציג שנקבע ביום העסקה, השער היציג שנקבע לאחרונה לפני יום העסקה, או השער היציג שנקבע ביום מסוים אחר, לפני יום העסקה או אחריו.

השער היציג של דולר-ארה"ב חושב עד ל-23 במאי 1990 כממוצע של שער הקנייה והמכירה (העברות והמחאות) של הדולר בבנקים, כפי שאלה דיווחו לבנק ישראל. החל ב-24 במאי 1990, מועד שבו הונהגה זירת מסחר אלקטרונית בדולרים כנגד שקלים בין בנק ישראל לבנקים הסוחרים המוסמכים, ועד לביטול המסחר הרב-צדדי, השער היציג היומי היה השער שבו נסגר המסחר באותו היום. עם ביטול המסחר הרב-צדדי בין הבנקים לבין בנק ישראל, ב-3 באפריל 1995, והעברת כל המסחר לשיטה הדו-צדדית⁷, עודכנה גם שיטת קביעתו של השער היציג. החל ממועד זה השער היציג של הדולר ליום מסוים הוא השער הממוצע שהתקיים במסחר הבין-בנקאי הדו-צדדי

⁵ מידע זה תקף בעת פרסום סקירה זו. אין הוא תחליף לחוק, לתקנה או להוראה. פרטים והסברים נוספים ניתן לקבל במחלקת מטבע חוץ, מרכז מידע כללי, טל' 02-6552321.

⁶ השער היציג למטבע מסוים אינו זהה בהכרח לאחד משערי החליפין שעשויים להיות לאותו מטבע, למשל: שערים שונים של הבנקים המסחריים ללקוחותיהם, שערי קנייה ומכירה של שטרי כסף (בנקוטים) ושל העברות והמחאות ושערים בין-בנקאיים.

⁷ עד ה-31 ביולי 1986 לא פורסמו שערים יציגים למטבעות של המדינות השונות גם בימי שבתון של אותן מדינות.

⁸ על המעבר לשיטת המסחר הדו-צדדי הרציף ראה שערי חליפין של מטבעות חוץ בישראל, 1994, עמ' 15-16.

סמוך לשעת סיומו של יום העסקים בשקלים, כפי שנקבע בידי המפקח על הבנקים. השער הממוצע מחושב על סמך דגימה של שערי החליפין שמפרסמים הבנקים במסכי Reuters, דגימה שנלקחת ברגע אקראי בין השעות 14.15 ל-15.15. (בימי ו' ובערבי חגים – בין השעות 11.15 ל-12.15). השער היציג מחושב על בסיס שערי האמצע של הבנקים שנדגמו, והוא אינו מביא בחשבון שערים שנדגמו אך חרגו מהממוצע שהתקבל במדגם ביותר משתי סטיות תקן. במקרים נדירים, שבהם השער המחושב אינו משקף את השערים ששררו בשוק, מופעל שיקול דעת בקביעתו. השער היציג מתפרסם זמן קצר אחרי השעה 15.15. (בימי ו' ובערבי חגים – זמן קצר אחרי השעה 12.15). השערים היציגים של מטבעות אחרים מחושבים לפי השער היציג של הדולר ולפי שערי אותם מטבעות לעומת הדולר בשוקי המטבע הבין-לאומיים ברגע קביעת השער היציג. לפיכך משקפים היחסים בין השערים היציגים של מטבעות שונים את שערי החליפין בין מטבעות אלה בחו"ל בשעת קביעתם.

ב-4 בינואר 1999, בעקבות הנהגת מטבע האירו (euro) במדינות האיחוד המוניטרי האירופי, התחיל בנק ישראל לפרסם שער יציג למטבע האירו במקום שער יציג ל"יחידת המטבע האירופית" (ECU). נוסף על כך ממשיך בנק ישראל לפרסם שערים יציגים למטבעות הלאומיים של המדינות החברות באיחוד המוניטרי האירופי.

נספח ב'-2: סל המטבעות

ב-19 ביולי 1976 הונהג לראשונה "סל המטבעות". הרכבו היה מבוסס על ההרכב המטבעי של חלק מיצוא הסחורות, והוא כלל חמישה מטבעות: דולר ארה"ב, מרק גרמני, לירה שטרלינג, פרנק צרפתי וגילדר הולנדי. באותה התקופה בוצעו "פיחותים" זוחלים בשער הל"י לעומת הסל. ניהול מדיניות שער החליפין כלפי סל המטבעות נמשך עד סוף אוקטובר 1977, ואז הונהגה מדיניות של שער נייב.

ביולי 1985, עם תחילת תכנית הייצוב, הונהג משטר של שער חליפין קבוע כלפי הדולר של ארה"ב. ב-1 באוגוסט 1986 הונהג סל מטבעות חדש. המטבעות המרכיבים אותו ומשקלונם הם: משקפים את הרכב סחר החוץ של ישראל בסחורות ושירותים (היבוא והיצוא למעט יהלומים). מאז שנקבע הסל נקבעים הפרמטרים של משטר שער החליפין (כיום רצועת הניוד) במונחי שער השקל ביחס לסל המטבעות ולא ביחס למטבע מסוים.

מספר היחידות של כל מטבע בסל נקבע בהתאם למשקלו בסחר החוץ בשנה הקלנדרית הקודמת ולשערי החליפין הצולבים (cross rates) בעולם בעת קביעת הרכב הסל. מספר היחידות בסל הוא קבוע, אך משקלו של כל מטבע עשוי להשתנות בכל יום, בהתאם לשינויים בשערי החליפין הצולבים. כך, למשל, כשהדולר מתחזק בעולם, משקלו בסל עולה ולהפך.

מאז שנקבע ההרכב המקורי של הסל בודק בנק ישראל מעת לעת את הרכב הסחר בשנה החולפת, ומשווה אותו עם הרכב הסל הממוצע באותה שנה. מאחר שעד תחילת 1995 נמצאו הבדלים קלים בלבד בין הרכב הסחר בפועל להרכב סל המטבעות, לא שונה הרכב הסל עד אז,

⁹ ייתכנו הפרשים בין השערים (בשקלים) המחושבים למטבעות של המדינות החברות באיחוד האירופי באמצעות השער היציג של האירו, לבין השערים היציגים שבנק ישראל מפרסם למטבעות אלו. הסבר מפורט לעניין זה ראה בהודעה לעיתונות מיום 15 בספטמבר 1998.

מעבר לשינויים השוטפים החלים במשקלות כתוצאה מתנודות השערים הצולבים בעולם. במסגרת הבדיקה שנערכה ב-1995, אשר התבססה על נתוני הסחר של שנת 1994, נמצא כי באותה שנה היה משקלו של הדולר בסל נמוך ממשקלו בסחר החוץ ב-3.2 נקודות אחוז, ולכן הוחלט ב-5 ביוני 1995 להגדיל את משקל הדולר בסל המטבעות בשיעור דומה, תוך הקטנה מקבילה של משקלות שאר המטבעות. בדיונים בין משרד האוצר לבנק ישראל סוכם כי בכל שנה ייבדקו נתוני הסחר הסופיים של השנה הקודמת, ואם יימצא פער של 2 נקודות אחוז לפחות בין משקלו של אחד המטבעות בסל לבין משקלו בסחר, תבוצע, ב-30 באפריל, התאמה של הרכב הסל. על פי אותה החלטה הוגדל ב-30 באפריל 1996 משקל הדולר בסל ב-3.3 נקודות אחוז, ובמקביל הוקטנו משקליותיהם של יתר המטבעות. באפריל 1997 נערכה השוואה בין הרכב הסל לבין הרכב הסחר הממוצע בשנת 1996, ונמצא כי לא היה פער משמעותי ביניהם. לכן הוחלט שלא לשנות את הרכב יחידות המטבע בסל לשנת 1997. בדיקות דומות נערכו באפריל 1998 ובאפריל 1999 (של נתוני הסחר בשנת 1997 ו-1998). גם במועדים אלו לא שונה הרכב יחידות המטבע של הסל. לפי הבדיקה שנערכה באפריל 2000, הורד משקלה של הלירה שטרלינג בסל המטבעות ב-2.1 נקודות אחוז, ומשקליותיהם של המטבעות האחרים שונו בהתאם. בעקבות הנהגת מטבע האירו במדינות האיחוד המוניטרי האירופי חל, ב-4 בינואר 1999, שינוי בהרכב המטבעות הנכללים בסל: מטבע האירו החליף את המרק הגרמני ואת הפרנק הצרפתי. חשוב להדגיש כי שינוי זה הוא טכני בלבד, ואין בו כדי להשפיע על ערכו של סל המטבעות. שינוי זה אף אינו קשור להתאמה השגרתית הנערכת בהרכב הסל, במידת הצורך, ב-30 באפריל.

לוח נ'ב'-1
משקל המטבעות בסל
(באחוזים)

התאריך	דולר ארה"ב	מרק גרמני	לירה סטרלינג	פרנק צרפתי	יין יפני	אירו
בעת קביעת ההרכב						
1986	01.08.86	60.0	20.0	10.0	5.0	סל
1995	05.06.95	54.8	24.2	8.3	7.1	סל
1996	30.04.96	60.3	21.0	8.0	5.6	סל
2000	02.05.00	64.8	6.8		6.4	סל
בסופי שנה						
	31.12.96	60.3	20.7	9.0	5.0	
	31.12.97	63.0	18.7	9.1	4.7	
	31.12.98	62.0	19.7	8.2	5.3	
	31.12.99	63.4	-	9.0	6.0	21.6
	31.12.00	64.9	-	6.5	6.1	22.5

לוח נ'-ב'2
יחידות המטבע המרכיבות את הסל

דולר ארה"ב	מרק גרמני	לירה שטרלינג	פרנק צרפתי	יין יפני	אירו
סל 1986	0.6000	0.4177	0.0670	0.3394	7.7000
סל 1995	0.6732	0.3964	0.0604	0.3222	7.0106
סל 1996	0.6741	0.3588	0.0589	0.2933	6.5437
סל 1996 (אירו)	0.6741	-	0.0589	-	6.5437
סל 2000	0.6698	-	0.0453	-	7.2411
					0.2282
					0.2493

נספח ב'-3: רצועת הניוד של שער החליפין

ב-3 בינואר 1989 שינה בנק ישראל, בהתייעצות עם משרד האוצר, את מדיניות קביעת שער החליפין של סל המטבעות: במקום שער קבוע לאורך זמן, שרמטו מותאמת מדי פעם בפעם, הוגדר לשער החליפין תחום השתנות בגבולות של 3 אחוזים מעל ומתחת לשער אמצע. במירווח התנודה סביב שער האמצע באים לידי ביטוי הביקוש וההיצע של מטבע החוץ. אחת למספר חודשים בוצעה התאמה (פיחות) של שער האמצע. ב-1 במאוס 1990 הורחבו גבולות הרצועה ל- ± 5 אחוזים. ב-17 בדצמבר 1991 הוכנס שינוי נוסף במדיניות של קביעת שער החליפין. על פי השיטה החדשה מבוצעת התאמה הדרגתית, קבועה וידועה מראש, של שער האמצע ושל תחום הניוד: שער האמצע עולה מדי יום ביום בשיעור קבוע, כך ששיעור עלייתו השנתי המצטבר קבוע וידוע מראש (וכך גם לגבי הגבול העליון והגבול התחתון של תחום הניוד). רצועת הניוד של שער החליפין היא אלכסונית, ומכאן שמה - "רצועת האלכסון". עם הנהגת הרצועה האלכסונית נשאר רוחב הרצועה כפי שהיה - 5 אחוזים מעל ומתחת לשער האמצע. ב-31 במאי 1995 הורחבה הרצועה ל- ± 7 אחוזים; ב-18 ביוני 1997 הורחבה הרצועה ל- ± 15 אחוזים. במהלך השנים שונה גם שיפוע הרצועה האלכסונית: עם הנהגתה נקבע לה שיפוע של 9%; ב-9 בנובמבר 1992 וב-26 ביולי 1993 הוקטן השיפוע ל-8% ול-6%, בהתאמה; ב-18 ביוני 1997 הוקטן שיפוע הגבול התחתון ל-4% ושיפוע הגבול העליון נותר ללא שינוי - 6%; ב-7 באוגוסט 1998 הוקטן שוב שיפוע הגבול התחתון ומאז הוא עומד על 2%.

המטרה של משטר האלכסון הייתה לסמן תוואי מוגדר וידוע מראש להתפתחות שער החליפין, ובכך להקטין את אי-הודאות במשק. השיטה אמורה גם להקטין את ההסתברות להתהוות תנועות הון ספקולטיביות, כפי שהיה בעבר כל אימת שהתפתחו ציפיות להתאמה חד-פעמית גדולה יחסית של הרצועה האופקית. זו התבצעה מדי פעם בפעם בשל הפרשי אינפלציה בין ישראל לבין הארצות שהיא סוחרת איתן. התאמות אלו היו מלוות בתנודות חריפות של שיעורי הריבית. שיעור השיפוע של הרצועה האלכסונית נגזר תחילה מן הפער בין יעד האינפלציה בישראל במהלך השנה הקרובה, כפי שנקבע בידי הממשלה, לבין האינפלציה החזויה בחו"ל. בשנים האחרונות השתנו הכללים: בפועל הותאם רק גבול התחתון של הרצועה לפי האפשרויות, בעוד שגבול העליון נשאר ללא שינוי, בשיפוע תלול יותר. כתוצאה מכך הולכת הרצועה ומתרחבת: רוחבה עמד בסוף שנת 2000 על 39.2% (מחושב על בסיס הממוצע של גבולותיה).

לוח נ-ב'3-1
השינויים ברצועת הניוד של הסל

מועד השינוי	מהות השינוי	סל המטבעות		הדולר	
		שער האמצע	השער היציג	השינוי לעומת היום הקודם	השינוי לעומת היום הקודם
		(ש"ח)	(ש"ח)	(אחוזים)	(אחוזים)
03.01.89	הנהגת רצועה				
03.01.89	עלייה של 13% בשער האמצע ¹ ; גבולות: $\pm 3\%$	1.9480	1.9479		
23.06.89	עלייה של 6% בשער האמצע	2.0649	2.0639	4.3	4.4
01.03.90	עלייה של 6% בשער האמצע				
	הרחבת הרצועה ל- $\pm 5\%$	2.1888	2.0941	-0.1	0.2
10.09.90	עלייה של 10% בשער האמצע	2.4077	2.3086	2.4	2.8
11.03.91	עלייה של 6% בשער האמצע	2.5522	2.4252	5.8	6.7
17.12.91	הנהגת רצועה אלכסונית				
17.12.91	עלייה של 3% בשער האמצע				
	שיפוע האלכסון 9%	2.6288	2.5647	0.1	0.1
09.11.92	עלייה של 3% בשער האמצע				
	הורדת השיפוע ל-8%	2.9251	2.8707	0.3	0.6
26.07.93	עלייה של 2% בשער האמצע				
	הורדת השיפוע ל-6%	3.1511	3.0709	1.9	2.1
31.05.95	עלייה של 0.8% בשער האמצע				
	הרחבת הרצועה ל- $\pm 7\%$	3.5372	3.5200	0.4	0.3
18.06.97	הרחבה הדרגתית של הרצועה ל- $\pm 15\%$ בתום שנה ²				
	שיפוע הגבול התחתון 4% ² ושיפוע הגבול העליון 6% ²	³ 3.7072 ³ 4.9213	3.7155	0.2	0.1
7.08.98	שיפוע הגבול התחתון 2% ושיפוע הגבול העליון 6% ³	³ 3.8760 ³ 5.2583	3.9661	1.7	1.8

¹ כולל עלייה של 5% ב-27.12.1988.

² ללא הגבלת זמן.

³ אלה הם השער העליון והשער התחתון של הרצועה. החל מה-18.06.1997 מתייחסת מדיניות שער החליפין לגבולות הרצועה ולא לשער האמצע. שער האמצע ממשיך לשמש את מחלקת מטבע חוץ לצרכים סטטיסטיים בלבד, ואין לו משמעות מבחינת משטר שער החליפין.

נספח ב'-4: מדיניות שער החליפין בשנים 1948 עד 1988

המטבע הישראלי הוחלף מלירה ישראלית לשקל ב-1980, ומשקל לשקל חדש ב-1985. שווי השקל נקבע ל-10 לירות, ושווי השקל החדש – ל-1,000 שקלים. השקל נכנס למחזור ב-24 בפברואר 1980; החל מ-30 בספטמבר 1980 ננקבו מחירים ושערי חליפין בשקלים, וב-31 במארס 1984 חדלה הלירה להיות הילך חוקי. השקל החדש נכנס למחזור ב-4 בספטמבר 1985; מ-1 בינואר 1986 ואילך נקובים המחירים ושערי החליפין בשקלים חדשים, וב-4 בספטמבר 1986 חדל השקל להיות הילך חוקי.

בתקופה הראשונה שלאחר קום המדינה נמשכה הצמדת המטבע ללירה שטרלינג, כפי שהיה בימי המנדט הבריטי, אך בפועל ננקבו שערי החליפין בתקופה זו גם בדולרים. מינואר 1954 נקב השער הרשמי החדש של הל"י בדולרים של ארה"ב ולא בלירות שטרלינג.

מאז קום המדינה ועד אוקטובר 1977 היו שערי החליפין נקבעים באופן רשמי. עד אוגוסט 1975 היה שער החליפין קבוע, ורק אחת לכמה שנים הוכרז על פיחות. מאוגוסט 1975 עד אוקטובר 1977 היו הפיחותים תכופים יותר ("פיחותים זוחלים"). בחלק הראשון של התקופה נמשכה הצמדת הל"י לדולר של ארה"ב. ביולי 1976 הומרה ההצמדה לדולר בהצמדה לסל של חמישה מטבעות. זו הסתיימה באוקטובר 1977.

מסוף אוקטובר 1977, התחלתה של הליברליזציה במטבע חוץ, אין שערים מחייבים בעסקאות במטבע חוץ. בנק ישראל מפרסם בכל יום שערים יציגים למטבעות חוץ שונים. (ראו נספח ב'-1). בעת הפעלת התכנית הכלכלית לייצוב המשק, ביולי 1985, הונהג משטר של שער חליפין קבוע כלפי הדולר של ארה"ב, ומאז 1 באוגוסט 1986 – כלפי סל מטבעות חדש. (ראו נספח ב'-2). במסגרת משטר זה הותאמה מדי פעם בפעם רמתו היציבה של שער החליפין. ב-3 בינואר 1989 שינה בנק ישראל את המדיניות של קביעת שער החליפין לסל המטבעות. (ראו נספח ב'-3).

את פירוט השינויים בשערי החליפין של הדולר וסל המטבעות ראו בנספח ב'-5.

נספח ב'-5: שינויים בשערי החליפין של הדולר וסל המטבעות

א. עד אוקטובר 1977 – שערים רשמיים¹

תאריך	שער הדולר	שער סל המטבעות
15.05.48	0.250	
² 19.09.49	² 0.357	
01.01.54	1.80	
10.02.62	3.00	השער
09.11.67	3.50	הקבוע ³
22.08.71	4.20	
10.11.74	6.00	
18.06.75	6.12	
05.08.75	6.24	
09.09.75	6.36	
28.09.75	7.00	
24.11.75	7.10	
04.01.76	7.24	שער
11.02.76	7.38	הקנייה
15.03.76	7.52	
19.04.76	7.67	
20.05.76	7.82	
24.06.76	7.97	ל"י
19.07.76		8.12
25.08.76		8.25
29.09.76		8.40
01.11.76		8.56
24.11.76		8.73
24.12.76		8.90
17.01.77		9.07
02.03.77		9.25
21.03.77		9.42
25.05.77		9.60
04.07.77		9.79
18.07.77		9.98
01.08.77		10.17
17.08.77		10.37
20.09.77		10.57
17.10.77		10.78

¹ השערים שבחלק א' של הלוח הם שערים רשמיים – דהיינו שערים שהממשלה הכריזה עליהם בהודעות רשמיות. נוסף עליהם נהגו עד 10.2.1962 השערים הפורמליים המפורטים להלן, שהם שערים אשר נקבעו כמחייבים בעסקאות ישירות במטבע חוץ. (על ההבחנה בין שערים רשמיים לפורמליים ראו: מיכאל מיכאלי, **מערכת השערי החליפין בישראל**, ירושלים, מכון פאלק, 1968).

² שינוי שער הל"י לעומת הדולר בספטמבר 1949 נבע מפחות של הלירה שטרלינג – מ-0.250 ל-0.357 ליש"ט לדולר.

³ עם התאמות חד-פעמיות.

המקור: 19.11.1967-15.05.1948: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
17.10.1977-22.08.1971: ילקוט הפרסומים.

נספח ב'-5 (המשך)

ב. מאוקטובר 1977 עד ינואר 1989 – שערים יציגים¹

שער סל המטבעות		שער הדולר		התאריך
שער	שיעור הפיחות (אחוזים)	השער ל"י	שיעור הפיחות (אחוזים)	
		15.2500	47.2	31.10.77
		שקל		
שער		56.9804	7.2	10.08.83
נייד		69.2697	23.0	5.5 10.10.83
		80.7296		16.5 11.10.83
		395.7900		8.7 17.09.84
		1,500.0000	18.8	01.07.85
שקל חדש		שקל חדש		
1.4923		1.4923		01.08.86 ³
שער	10.1	1.6400	9.7	13.01.87
קבוע ⁵	13.4	1.6800	13.0	5.1 27.12.88
1.9479		1.8065		7.2 03.01.89 ⁴
		0.333		09.1949-05.1948 למטבעות "קשים"
		0.714		01.1954-05.1952 למוצרים
		1.00		
		-		
		1.00		08.1954-01.1954 למוצרים
		1.30		למוסדות
		1.30		10.1955-08.1954 למוסדות
		1.50		04.1958-10.1955 למוסדות

¹ השער היציג, המחושב בבנק ישראל מאז אוקטובר 1977, בא לשקף את השערים השוררים בשוק מטבע החוץ, ואיננו שער רשמי.

² במועדים אלה השתרע הפיחות על פני מספר ימים. כאן מוצג שיעור הפיחות הכולל בימים אלה.

³ בתאריך זה יוצב השקל לעומת סל חדש של 5 מטבעות, והונהג שער יציג לסל זה. (ראו נספח ב'-2).

⁴ נתונים לתקופה שאחרי מועד זה ראו בלוח נ'-ב'3-1 בנספח ב'-3.

⁵ עם התאמות חד-פעמיות.

המקור: 31.10.1977-03.01.1989: חזרי בנק ישראל.